

ADVIES

**Voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering
dat het gebruik van pesticiden, die fipronil of neonicotinoïden
bevatten, verbiedt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**

15 september 2016

Aanvrager	Minister Fremault
Aanvraag ontvangen op	19 juli 2016
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu
Aanvraag behandeld op	Schriftelijke procedure
Advies bekrachtigd door de Plenaire zitting op	15 september 2016

Vooraf

Ter informatie herinnert de Raad eraan dat hij al meerdere adviezen met betrekking tot de problematiek van de pesticiden heeft uitgebracht, en meer bepaald :

- het advies van 22 november 2012 inzake het voorontwerp van ordonnantie betreffende een pesticidegebruik dat verenigbaar is met de duurzame ontwikkeling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en tot omzetting van richtlijn 2009/128/EG ([A-2012-061-ESR](#)) ;
- het advies van 17 januari 2013 inzake het ontwerp van gewestelijk Programma voor pesticidenreductie ([A-2013-005-ESR](#)) ;
- het advies van 19 maart 2015 inzake het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de opslag en hantering van gewasbeschermingsmiddelen alsook het beheer van hun afval door professionele gebruikers ([A-2015-016-ESR](#)) ;
- het advies van 16 juni 2016 inzake het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering dat het gebruik van pesticiden, die glyfosaat bevatten, verbiedt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ([A-2016-039-ESR](#)).

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1. Voorzorgsbeginsel

De Raad neemt er akte van dat er momenteel een wetenschappelijk debat rond de giftigheid van stoffen, die neonicotinoïden of fipronil bevatten, wordt gevoerd.

De representatieve werkgevers, voeren aan dat de toepassing van het voorzorgsbeginsel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geval per geval zou moeten gebeuren en niet op een veralgemeende manier voor een soorten van stoffen/producten. Daarbij komt dat de representatieve werkgeversorganisaties van oordeel zijn dat deze toepassing zich moet richten naar de richtlijnen die in de communicatie van de Commissie over het voorzorgsbeginsel worden vermeld (COM (2000) 1 def. - Communicatie van de Commissie over het voorzorgsbeginsel (Brussel 2.2 .2000)), met bijzondere aandacht voor het 6de punt van de samenvatting voorafgaand aan voornoemde communicatie (bladzijde 3).

Van hun kant steunen **de representatieve werknemersorganisaties en de representatieve werkgeversorganisaties van de social-profitsector** de keuze die de Regering heeft gemaakt om het voorzorgsbeginsel toe te passen door het gebruik van producten, die fipronil of neonicotinoïden bevatten, te verbieden. Deze organisaties vinden dat de toepassing van het voorzorgsbeginsel volkomen gerechtvaardigd is en door de Europese Commissie is toegestaan.

Tot slot zijn de representatieve middenstandsorganisaties, de representatieve werknemersorganisaties en de representatieve werkgeversorganisaties van de social-profitsector van oordeel dat de beslissing van de Regering om het gebruik van fipronil en neonicotinoïden te verbieden gunstige gevolgen zal hebben voor het leefmilieu te Brussel. Zij menen dat de bedoelde

verbodsmaatregel niet van aard is om economische schade te berokkenen en zelfs een noodzakelijke voorwaarde vormt voor de ontwikkeling van nieuwe economische activiteiten in het Gewest, met name inzake stedelijke landbouw.

1.2. Moratorium

De Raad neemt er akte van dat :

- de Europese Autoriteit voor de voedselveiligheid (EFSA) vier problematische moleculen heeft bepaald die een moratorium verantwoorden, namelijk 3 neonicotinoïden (clothianidine, imidacloprid en thiamethoxam), alsook fipronil;
- op basis van de adviezen van de EFSA, de Europese Commissie het gebruik van deze 4 moleculen heeft beperkt (zie Verordeningen 485/2013/EG en 781/2013/EG).

De Raad stelt vast dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van zijn kant het plan heeft opgevat om het gebruik van alle neonicotinoïden te verbieden.

1.3 Doeltreffendheid

De Raad formuleert heel wat twijfels bij de doeltreffendheid van een dergelijke gebruikverbodsmaatregel, omdat hij weet dat het momenteel in Europa wettelijk is toegelaten om fipronil of neonicotinoïden op de markt te brengen en dat de federale overheid de verkoop van middelen, die fipronil of neonicotinoïden bevatten, toelaat. Bijgevolg vraagt hij zich af welke middelen het Brussels gewest wil aanwenden om zich ervan te vergewissen dat dit verbod daadwerkelijk wordt nageleefd, en dan vooral bij particulieren.

De Raad neemt er nota van dat het productnormenbeleid Europees en federaal is. Bepaalde wetgevende aspecten betreffende het gebruik van pesticiden, die gewasbestrijdingsmiddelen zijn, zijn in de Belgische context geregionaliseerd. Om tot een coherente wetgeving op het Belgisch vlak te komen, zouden de desbetreffende tekstvoorstellen op voorhand in overleg met de bevoegde federale overheden zorgvuldig moeten worden onderzocht. Op deze wijze zou men een productnormenbeleid kunnen waarborgen dat rechtszekerheid, coherentie en een doeltreffende toepassing bevordert. Een dergelijke aanpak is wenselijk om te verhinderen dat er in België drie marktsegmenten verschijnen, met alle complexiteit en (meer bepaald administratieve) moeilijkheden die dit voor alle betrokken partijen met zich zou meebrengen.

Tevens benadrukt **de Raad** dat het van belang is om op het hele grondgebied homogene productnormen te hebben, om zo over een doeltreffende strategie te beschikken om invasieve soorten te bestrijden, door de risico's te beperken dat er resistenties ontstaan tegen middelen die momenteel worden gebruikt. De ontwikkeling van dergelijke resistenties zou gevolgen voor het leefmilieu en in het bijzonder voor de biodiversiteit kunnen hebben.

De Raad is bovendien van oordeel dat de controle op de naleving van dit verbod des te moeilijker zal verlopen, daar de Gewesten niet dezelfde bepalingen ten aanzien van fipronil of neonicotinoïden toepassen. Bovendien zal het middel vrij te koop blijven en dus beschikbaar zijn in de winkels, omdat de toelating om het op de markt te brengen een federale bevoegdheid is. Bijgevolg meent **de Raad** dat de controle op de naleving van dit verbod zeer moeilijk zal zijn en een niet te verwaarlozen begrotingsimpact zou kunnen hebben. Anderzijds zijn er afwijkingen op dit verbod mogelijk en zal de

behandeling van deze afwijkingen zeker ook een kostprijs hebben. **De Raad** meent dus dat het opportuun zou zijn om deze begrotingsimpact te evalueren (zie punt 1.3 evaluatie van de impact).

Om al deze redenen pleit **de Raad** voor een overleg tussen de federale overheid en de Gewesten, rekening houdend met de verdeling van de bevoegdheden op het institutioneel vlak tussen de productnormen en het gebruik ervan, om zo de ondernemers op het hele Belgisch grondgebied een stabiliteit en rechtszekerheid te verzekeren. Een dergelijk overleg zou ook toelaten om een coherente strategie te vrijwaren om de resistentie van invasieve soorten voor de huidige producten te voorkomen.

1.4 Evaluatie van de impact

Omdat hij vaststelt dat er voorafgaandelijk aan dit verbod op het gebruik van middelen, die fipronil of neonicotinoïden bevatten, geen kosten-/batenanalyse werd verricht, stelt **de Raad** voor om dit verbod enkele jaren na de tenuitvoerlegging ervan te evalueren.

Deze evaluatie zou de impact moeten meten op het leefmilieu, op de begroting (meer bepaald gezien dit verbod maatregelen inzake informatie, opleiding en controle zal inhouden), alsook op de openbare gezondheid van enerzijds het verbod op het gebruik van middelen, die fipronil of neonicotinoïden bevatten, en van anderzijds de alternatieven voor deze middelen.

Zo nodig zou deze evaluatie ook het belang van het aantal afwijkingen die zouden worden toegekend, in aanmerking moeten nemen.

De Raad stelt voor om deze evaluatie op basis van wetenschappelijke, objectieve en op gepaste wijze bijgewerkte gegevens te verrichten. Desnoods zou deze evaluatie eventueel ertoe kunnen leiden om de keuzes die momenteel op het vlak van het verbod op het gebruik van middelen, die fipronil of neonicotinoïden bevatten, zijn gemaakt, te heroverwegen.

Tot slot meent **de Raad** dat deze evaluatie openbaar zal moeten worden gemaakt en ter advies van de betrokken gewestelijke instanties, meer bepaald de Economische en Sociale Raad, zal moeten worden voorgelegd.

1.5 Opleiding inzake het gebruik van fipronil of neonicotinoïden

In zoverre er afwijkingen zullen kunnen worden toegekend en er bijgevolg nog middelen, die fipronil of neonicotinoïden, bevatten op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zouden kunnen worden gebruikt (onder bepaalde voorwaarden) en deze middelen vandaag nog altijd in andere Gewesten zullen kunnen worden gebruikt, meent **de Raad** dat hiervoor opleidingen in het kader van de fytolicensie moeten worden voorzien. Een efficiënte opleiding van de professionele gebruikers zou toelaten om enerzijds de risico's van een verkeerd gebruik van deze middelen te beperken en om anderzijds de hoeveelheden gebruikte middelen te verminderen.

Bovendien meent **de Raad** dat het eveneens opportuun zou zijn om de gebruikers op te leiden voor het gebruik van alternatieve methodes voor middelen die fipronil of neonicotinoïden bevatten. Deze opleidingen zouden hen aldus toelaten om de verschillende technieken aan te leren en om deze op een efficiënte manier te gebruiken.

*
* *